

OTSUS

03.04.2018 nr 5-5/2018-024

Koondumisele nr 10/2018 Aktsiaselts Talot / AS LASBET TOOTMINE loa andmine

1. Koondumine

21.02.2018 esitas Aktsiaseltsi Talot esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid füüsiline isik Agu Möldre (isikukood 34011020219) ja Aktsiaseltsi Talot tütarettevõtja Teine Omandamise OÜ aktsiate müügilepingu. Lepingust tulenevalt kavatseb Teine Omandamise OÜ omandada 35% äriühingu AS LASBET TOOTMINE aktsiatest. Vahetult enne nimetatud tehingut omandas Teine Omandamise OÜ erinevatelt AS-i LASBET TOOTMINE väikeaktsionäridelt 35% aktsiakapitalist.

Tehingu tulemusena kuulub AS LASBET TOOTMINE koondumise teate esitanud ettevõtja Teine Omandamise OÜ kaudu Aktsiaseltsi Talot valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 06.03.2018 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Aktsiaselts Talot ja AS LASBET TOOTMINE.

Aktsiaselts Talot (registrikood 10349057) on äriühing, mille aktsiad kuuluvad Betooni Investeeringute OÜ-le (58,2%), JMB Investeeringute OÜ-le (27,68%) ning väikeaktsionäridele (14,1%). Betooni Investeeringute OÜ-st kuulub 70% füüsilisele isikule Rasmus Kurm (isikukood 37212192720) ja 30% füüsilisele isikule Maire Toomberg

(isikukood 47207150241). Aktsiaseltsil Talot on 100%-line tütarettevõtja Teine Omandamise OÜ (registrikood 14423690), mis on käesoleva koondumise läbiviimiseks 06.02.2018 asutatud valdusühing.

Aktsiaselts Talot tegeleb betoon- ja betoonvalmistoodete ning betoonisegude tootmise ja müügiga. Koondumise teate kohaselt on osa tootmistevõimekest keskendunud betoonvalmistoodete (seinaelemendid, vahelae õõnespaneelid, trepi- ja karkassielemendid) tootmisele, muu osa tootmisest moodustavad sein- ja vundamendiplokid, sillutus- ja äärekivid ning betoonisegud (üldehitusbetoon, põrandabetoon, ilmastikukindel betoon, eribetoon). Aktsiaseltsi Talot äritegevus toimub kolmel erineval kinnistul Harjumaal, millest kaks asuvad Maardus ning üks Lagedil.

AS LASBET TOOTMINE (registrikood 11674061) on äriühing, mille suuremad aktsionärid olid koondumiseni viinud tehingute eelselt füüsilised isikud Agu Möldre (35%) Tatjana Zaharova (11,5%), Toivo Gusin (5,5%) ja Inga Tomnikova (5,5%). Ülejäänud aktsionäride osalused jäid alla 5%.

AS LASBET TOOTMINE tegeleb raudbetoonist elementide tootmise ja müügiga Eestis, samuti Roots, Soomes ja Lätis. Majandusaasta aruande kohaselt on äriühingu põhitegevusalaks kokkupandavate betoonehitiste ja nende elementide tootmine. Lisategevusaladeks on vundamendi-, betooni- jm müüritööde teostamine; ehituslik inseneritehniline projekteerimine ja nõustamine; kaubavedu maanteel.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste 2017. aasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega

samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25%, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt tekib koondumise osaliste äritegevuses horisontaalne kattuvus betoonist ehitustoodete tootmises ja müügis, täpsemalt seinaelementide, vahelae õõnespaneelide, trepi- ja karkassielementide (edaspidi betoonelementide) tootmises ja müügis, mis moodustab kogu müügitulust Aktsiaseltsil Talot ligikaudu 60% ja AS-il LASBET TOOTMINE ligikaudu 75%. Aktsiaseltsi Talot müügitulust ligikaudu 40% moodustab sillutis- ja äärekivide, sein- ja vundamendiplokkide ning betoonsegude tootmine ja müük, mis ei ole kattuv AS-i LASBET TOOTMINE tegevustega. AS-i LASBET TOOTMINE müügitulust ligikaudu 25% moodustab transporditeenuste osutamine ning müüritööde teostamine, mis ei kattu Aktsiaseltsi Talot tegevustega. Koondumise osaliste hinnangul on kaubaturust tootegruppide põhise ülevaate saamiseks ainukeseks saadaolevaks andmekoguks Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu (edaspidi EETL) statistika, mis aga ei kajasta kogu kaubaturu ulatust, vaid ainult liikmete¹ andmeid.

Nimetatud EETL statistilisi andmeid aluseks võttes on koondumise osaliste osakaalu hinnatud otseselt koondumisega seotud tegevusaladel, st arvestades vaid betoonelementide tootmise ja müügi tegelevate EETL liikmete näitajaid. Selliseid liikmeid on kuus ning 2017. aastal moodustas nende käive betoonelementide tootmise ja müügi osas ligikaudu 93,6 miljonit eurot. Aktsiaseltsi Talot käive moodustas ligikaudu 9,98 miljonit eurot ja AS-i LASBET TOOTMINE käive ligikaudu 13,35 miljonit eurot, seega kujunes koondumise osaliste ühiseks osatähtsuseks betoonelementide tootmisel ja müügil Eestis ligikaudu 24,9%.

Samuti on hinnatud koondumise osaliste osakaalu betoonist ehitustoodete tootmise ja müügi valdkonnas üldiselt, kasutades suuremate tegutsevate ettevõtjate näitajaid. EETL andmetel tegeleb Eestis betoonist ehitustoodete tootmise ja müügi kümme suuremat tootjat ning lisaks mitmeid väiksemaid ettevõtjaid. Nende käibed kokku olid 2017. aastal ligikaudu 179,4 miljonit eurot, millest Aktsiaseltsi Talot käive moodustas ligikaudu 19,24 miljonit eurot ja AS-i LASBET TOOTMINE käive moodustas ligikaudu 23,8 miljonit eurot, seega kujunes koondumise osaliste ühiseks osatähtsuseks betoonist ehitustoodete tootmise ja müügi valdkonnas ligikaudu 24%.

Kuna koondumise osaliste ühine turuosa betoonelementide ning betoonist ehitustoodete tootmisel ja müügil moodustas 2017. aastal ligikaudu 24 – 24,9%, on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses. Geograafiliselt vaadeldakse konkurentsiolukorda betoonelementide ning betoonist ehitustoodete tootmise ja müügi kaubaturul Eestis.

Käesoleva koondumise puhul ei ole koondumise osaliste tegevustes vertikaalseid seoseid ega teki vertikaalselt mõjutatud kaubaturge juhendi tähenduses.

---

¹ <http://www.eetl.ee/et/betoon/liikmed>

3.3 Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevatele ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Aktsiaseltsi Talot ja AS-i LASBET TOOTMINE ühine osakaal betoonelementide ning betoonist ehitustoodete tootmisel ja müügil Eestis oli 2017. aastal ligikaudu 24 – 24,9%.

Arvestades, et kõik turuosalised, kes valmistavad betoonelemente, ei kuulu EETL-i, võib betoonelementide tootmise kaubaturu kogumaht olla oluliselt suurem ning koondumise osaliste tegelik osakaal kujuneda väiksemaks.

Konkurentsiamet küsis teavet koondumise mõju kohta ka EETL-lt, kes leidis, et Aktsiaselts Talot ja AS LASBET TOOTMINE on kahtlemata olulised betoonelementide tootjad, kuid Eestis on hulgaliselt erinevaid betoonelementide tootjaid, et säiliks piisavalt valikuvõimalusi sobiva tootja valimiseks. Kuna piiranguid betoonelementide impordiks ei ole, võib soovi korral betoonelemente ka importida. Nii nagu hetkel ekspordivad nii Eesti, Läti kui Leedu betoonelementide tootjad praegu näiteks Skandinaavia riikidesse, võiks neid tooteid tuua ka Eestisse.

Suuremate betoonelementide tootjatena nimetas EETL näiteks Aktsiaseltsi BETONEKS, Aktsiaseltsi E-Betoonelement, Mammut Element OÜ-t, Marsalis Element OÜ-t, AS-i Muuga Betoonelement, Aktsiaseltsi NARVA-BARK, Osühingut Rakvere Betoon, Aktsiaseltsi SWETRAK, OÜ-t TMB Element, kellele lisaks tegutsevad betoonelementide tootjatena ka väiksemad ettevõtjad (Osühing Liisbet Invest, aktsiaselts AS VMT Betoon, Võru Betoon OÜ).

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesolev koondumine ei mõjuta märkimisväärselt konkurentsiolukorda betoonelementide ega betoonist ehitustoodete tootmisel ja müügil Eestis, sest ka koondumise järgselt tegutsevad nimetatud kaubaturul mitmed ettevõtjad ning kaubaturul toimib konkurents.

Eeltoodule tuginedes on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturu struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

otsustan:

anda luba Aktsiaselts Talot ja AS LASBET TOOTMINE koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

*Konkurentsiameti 03.04.2018 otsuse nr 5-5/2018-024
ärakiri on samane originaaliga.*

/Kairi Kaasik-Aaslav/ 12.04.2018